

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**In Evangelia: Qvæ Vsitato More in diebus Dominicis &
Festis proponuntur, Annotationes Philippi Melanth.**

Melanchthon, Philipp

Vuitebergæ, 1544

VD16 E 4532

Evanglivm Ioannis. XXI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35272

DE SANCTO

Diligenter obseruanda est precatio Stephani directa ad Christum, Domine Iesu, accipe spiritum meum. Hæc est confessio, quòd filius Dei sit natura Deus, & omnipotens, quia eum inuocat, Item, quia ipsi commendat spiritum, testatur esse omnipotentem, qui spiritum corpori redditurus sit: sicut Ioannis & inquit. Sicut Pater uiuificat mortuos, ita & filius quos uult uiuificat. Rectè igitur oramus utroq; modo: Iuua nos DEVS eterne Pater Domini nostri Iesu Christi, conditor omnium rerum, & conseruator, & exaudi propter filium: & Iesu Christe iuua nos. Et cum sic dicimus, Deum, qui se per Christum patefecit, & in Christo habitat, corporaliter inuocamus, & simul fatemur huic filio regnum à Patre esse traditum, sicut ipse inquit Matthei ultimo, Data est mihi omnis potestas in coelo & in terra, Agnoscimus eum esse caput Ecclesie, efficax in membris, ut Ephesi primo dicitur.

EVANGELIUM IOAN- NIS. XXI.

Dixit Iesus Petro. Amen amen dico tibi, cum esses iunior cingebas te &

DIE IOANNIS EVANGELISTAE.

te, & ambulabas quo uolebas, cū autem
fenueris, extends manus tuas, & alius
cinget te, et ducet quo non uis. Hoc au-
tem dicebat significans quali morte es-
set glorificaturus Deum. Et cum hoc
dixisset, dicit ei, Sequere me. Conuer-
sus autem Petrus, uidit discipulum, quē
diligebat Iesus, sequentem, qui & recu-
buit in cœna super pectus eius, & dixit,
Domine, quis est, qui tradet te? Hunc
cum uidisset Petrus, dicit Iesu, Domi-
ne, hic autem quid? Dicit ei Iesus, Si
eum uolo manere, donec ueniam, quid
ad te? Tu me sequere. Exijt ergo ser-
mo iste inter fratres, quia discipulus ille
non moritur, Et non dixit ei Iesus quod
non moritur, sed si eum uolo manere,
donec ueniam, quid ad te? Hic est disci-
pulus, qui testimonium perhibet de his,
& scripsit hæc, Et scimus, quod uerum
est testimonium eius.

Duo sunt precipui loci.

I. De disciplina & obedientia spiritali in
afflictionibus.

II. De sua cuiusq; uocatione.

De

DIE IOANNIS
DE PRIMO.

CVM in textu inquit, Cum esses iunior cingebaste ipsum etc. Hæc uerba discernunt disciplinam, à spiritali obedientia. Est autem disciplina, diligentia humanæ mentis, seu liberi arbitrij, qua uoluntas præstat Legis opera, et uitat prohibita. Hanc requirit Deus ab omnibus hominibus. Sicut clarè docent dicta de pœnis. Qui gladium acceperit, gladio peribit. Item. Fornicatores & adulteros iudicabit Deus. Item, Propter hæc uenit ira Dei super inobedientes.

Et sæpe dicimus quatuor causas esse propter quas disciplinam præstare necesse est. Prima est. Quia mandata est a Deo. Secunda, ut uidentur pœna. Tertia, propter aliorum tranquillitatem. Quarta, Quia est pædagogia in Christum, Quia perseverantes in delictis contra conscientiam, repellunt spiritum sanctum, nec potest existere fides in mente, quæ ruit contra conscientiam. Ideo ut lucere fides incipiat, desinas agere contra conscientiam.

Porro hæc gubernatio morum, est quedam diligentia liberi arbitrij. Ideo inquit, Cingebas te ipse

EVANGELISTAE.

te ipse, id est, regebas tuos mores, tua quadam diligentia, & hanc diligentiam solam existimabas esse cultum, exspectabas etiam premia pro hoc cultu, scilicet, tranquillitatem in hac vita, et premia post hanc uitam.

Quamquam autem in credente hæc diligentia est cultus, & habet præmia, tamen hic monet Christus, alios esse maiores cultus, scilicet obedientiam in afflictionibus. Refutat enim opinionem Iudaicam de iusticia, & de regno Messie. Pharisei tantum de iusticia operum concionabantur, de premijs, de pace, de tranquillitate. Sicut semper humana sapientia solam hanc disciplinam magnificat, & dirigit eam ad istum finem, uidelicet, ad tranquillitatem, Ita & de regno Messie cogitabant Apostoli, futuram honestam & tranquillam politiam. Sed Christus taxat has opiniones, imò inquit, regnũ Messie alios cultus & alias res afferet. Confessio Euangelij irritabit diabolum, & eius organa. Ideo Tyranni in uos grassabuntur, & ducent quo non uoletis. Scitote igitur Ecclesiam subiectam esse cruci, & uos non tantum priore disciplina, sed etiam hac obedientia in afflictionibus Deo seruituros esse, Non somniate uobis

B

ocium

DIE IOANNIS.

ocium in regno Messiae, sed labores, certamina, supplicia expectate, & uos confirmate ut in his præstetis obedientiam.

Doctrina pædagogica & civilis est, quod moderatio morum afferat tranquillitatem, Sed Ecclesia habet superiorem quandam sapientiam non intellectam mundo, quod uidelicet totum genus humanum omnibus calamitatibus subiectum sit, propter iram Dei aduersus peccatum, Sed quia Deus uult agnosci peccatum, & iram in Ecclesia, & uult eam uocari ad pœnitentiam, ideo magis Ecclesia subiecta est cruci, quàm cæteri homines. Sicut scriptum est, Iudicium à domo Dei incipit. Sed post mortem abolito peccato, glorificabitur Ecclesia.

Docet igitur Apostolos hoc loco Christus de rebus maximis, uidelicet, Ecclesiam subiectam esse cruci. Alius ducet te quo non uis, inquit, Et monet hos esse præcipuos cultus, obedire in his afflictionibus, & addere fidem, inuocationem, spem auxilij, & liberationis, Sicut scriptum est, Humiliamini sub potenti manu Dei, quæ & potenter affligit & potenter liberat. Item, propter te mactamur tota die. Item, inuoca me in die tribulationis, & eripiam te. Item, Sacrificate sacrificium

EVANGELISTAE.

sacrificium iusticiae & sperate in Domino. Philosophia longè aliter iudicat, quæ cogitat benè moratis debere benè esse, Nec uidet cur boni sint in calamitatibus. Ideoq; existimat à Deo desertos esse, uel disputat homines non esse curæ Deo. Sed Ecclesia nouit doctrinam de peccato, & de ira Dei, & de filio Dei, & de futura glorificatione. Item, sola doctrina Ecclesiæ testatur, Deum uerè, uelle recipere, & liberare afflictos. Ideo Psalmus inquit in proprijs laudibus Dei. Qui sanat contritos corde, & alligat contritiones eorum.

DE SECVNDO.

Humane mentes, cum dissimilia dona, dissimiles euentus, dissimiles afflictiones, uident, uariè turbantur. Saul, uidens antecellere Dauidem, accenditur inuidia. Nos, quia non possumus imitari egregias uirtutes Pauli, impellimur ad desperationem. Monachus uidens exercitia Antonij, imitatur exemplum, & excogitat nouum cultum. Deniq; uniuersaliter dissimilitudo rerû, parit, aut inuidiam, aut κακότητις, aut desperationem, Imò, propter dissimiles casus qui bonis accidunt, confirmantur opinionæ Epicuræ.

Aduersus hæc praua iudicia omnia, traditur

B z

hic

DIE IOANNIS

hic utilis regula, Vna sit & similis fides erga Deum in sanctis, Sed diuersas & dissimiles uocationes esse necesse est. Idco inquit. Si illum uolo manere, quid ad te? Id est, Ne turberis dissimili exemplo alienæ uocationis, Tu me sequere. Vna sit & similis fides erga uocantem, Sed suæ quisq; uocationi obtemperet, in hac seruiat, pro mediocritate sui doni. Sicut & Paulus inquit Romano 12. Nemo aspiret ad ulteriora quàm conuenit, sed sentiat & agat modeste, iuxta mensuram sui doni. Si Deus uult Dauidem antecellere, boni consulat id Saul, & agat gratias Deo, quòd & ipsum ornarit, & nunc det magis idoneos ministros, Agnoscat successus á Deo esse, nec esse in potestate hominũ. Cõcedat igitur Deo ut distribuatur eos suo cõsilio, Sicut Ioannes inquit. Non potest sibi homo sumere quicquam, nisi sit ei datum de super, et agat gratias Deo, quod pro salute populi excitat plures ministros, & oret ut hæc beneficia cumulet. Quid est indignius quàm irasci Deo pro beneficio? Optandum erat Sauli, ut multa præsidia regno relinqueret similia Dauidi.

Si quilibet nostrum uidens alterum excellere, Deo gratias agat pro his donis, gratuletur

Reipub.

EVANGELISTAE.

Reipublicæ, & oret Deum ut hæc beneficia cumulet. Vt in Numeris Capite. II. Cum Iosue hortatus esset Moisen, ne concederet prophetare ijs, qui non erant in numero gubernatorum, respondet Moises, Quid meo honori metuis? Vt inani omnis populus Prophetet, quia dabit Dominus spiritum suum super eos. Et Paulus inquit. Ne extinguatis spiritus, sed probetis. Gratulemur igitur dona DEI, nobis, Ecclesiæ, & Reipublicæ, non certemus emulatione, Discamus item discernere fidem & uocationes. Fides similis sit omnium credere, quod propter filium Dei placeamus. Hac fide Deum inuocemus, siue magnis, siue paruis donis præditi sumus, siue sumus in rebus secundis, siue in aduersis. Cæterum uocationum magna est differentia, Alius aliud officium sustinet, Alius aliter affligitur, Alius alia dona habet. Dauidem uocat Deus ad regnum, non uocat Ionathan. Ionathan quanquam pius et benemeritum fuit Deus interfici. Roboam, quanquam ignauus, et malus, non interficitur. Hac uarietate uel dissimilitudine non impellamur uel ad emulationem, uel ad desperationem, uel ad κακοζηλία, Sed unusquisque in sua uocatione uel afflictione præstet obedientiam, sicut hic dicitur, Tu me sequere.

DIE IO ANNIS.

Et de afflictionibus inquit Christus, Si quis uult me sequi, tollat crucem suam, & sequatur me, Suam, inquit, uidelicet, non alienam.

Ita de officijs multa extant præcepta 1. Corin. 7 Quisq; in uocatiõe, in qua uocatus est, maneat 1. Thes. 4. Adhortamur uos fratres, ut in hac re excellere singulari diligetia conemini, studio tranquillitatis, & agendi res proprias. Ac Paulus insigni uocabulo usus est. Ambiciose hoc agatis, tanquàm eximium decus appetite studium agendi res proprias, Alios ambitio & cupiditas gloriæ impellit, ut multa et aliena suscipiant, & currant extra metas, uos expetite hanc gloriam, quam hæc uirtus parit, uidelicet sedulitas obeundi proprij muneris. Est enim hæc uirtus media inter ignauiam & πολυπραγμοσύνη. Item, Petrus uetat esse ἄλλοτρίοεπισκόπους ingerentes se alienæ administrationi. Ac in gubernatione uidemus quantum mali sit, cum conturbantur officia, cum Doctores Ecclesiarum uolunt regere negotia Politica, & ut Aristophanes de Cleone dixit, alterum pedem habent in curia, alterum in castris, Aut è contra, potentes uolunt dominari Ecclesys, & religiones ad sua iudicia inflectunt. Sæpe hæc confusio nocuit Ecclesiæ. Hic utriq; moneantur dictio

EVANGELISTE.

Petri ne sint ἀλλοθρησκῶτες ἰσκόποιοι. Item, Christus noluit politica iudicia exercere, cum diceret. Quis me constituit iudicem inter uos?

Et quanquam pios dicta Apostolica mouere debent, ut propter Deum præsent in uocatione obedientiam, tamen etiam pœnæ & incommoda quæ sequuntur πολυπραγμοσύνην moueant sanos, ut eam fugiant. Quia Deus promisit auxilium ijs, qui in uocatione seruiunt, sicut dictum est. Commenda Domino uiam tuam, & ipse faciet. E contra, ut prohibet irruere in alienas uocationes, prohibet item fiduciam propriæ industriæ & sapientiæ, ita destituit suscipientes aliena contra mandatum Dei. Nunquam est sapientia fœlix sine Deo. Ideo dicitur in Salomone. Penes me est consilium & successus. Et supra dictum est, Non potest homo sibi quicquã sumere, nisi sit ei datum de super. Docuit autem & Ethnicos experientia, confusionem uocationum perniciosam & uitandam esse, Ideo de cura proprij muneris dictum est. Spartam nactus es, hanc orna. Item, Eques equitare didicit, Cantor cantare. Item, aliud est sceptrum, aliud plectrum. Hec omnia complectitur doctrina de uocatione de qua hic dicitur. Tu me sequere. Præcipue

DIE IOANNIS.

uero sciamus hanc concionem oppositam esse humanis iudicijs, quæ propter dissimilia dona, et dissimiles afflictiones, uel de prouidentia Dei, uel de gratia dubitant. Sciamus, nõ ideo nos reiectos esse, etiamsi donis sumus inferiores quàm Apostoli & Prophetæ, Sed simili fide Deum inuocamus, & eam exerceamus unusquisq; in suo ministerio & uocatione, quantumuis humili.

DE CONVERSIONE D.
PAULI APOSTOLI
historia Actorum IX.

SAVLVVS AVTEM ADHVC
Spirans minas & cædem in discipulos Domini, accessit ad principem sacerdotum, & petijt ab eo epistolas Damascum uersus ad synagogas, ut, si quos inuenisset huius uiæ, uiros ac mulieres, uinctos duceret in Ierusalem. Cum autem iter faceret, factum est, ut appropinquaret Damasco. Et subito circumfulgurauit eum lux de cælo, & collapsus in terram, audiuit uocem dicentem sibi. Saul, Saul, Quid me persequeris?
Dixit